

<div></div>
עין משפט נר מצוה
<p>^ג א מיי פֿון מהל' סוכה הלכה ב סמג עשין מג טוש"ע א"ח סימן תרמ טעף ד:</p> <p>ד ב טוש"ע א"ח סימן תרלג פט"ז בהגיה:</p> <p>ה ג מיי פ"ג מהלכות איסורי ביאה הל' טו:</p> <p>ו ד מיי פ"ג מהל' ת"ת הל' יג סמג עשין יב:</p>

לענין רש"י

לינטרייַם ‏ [לינטררײַשן, ביצ׳-כײַנס].

מוסף רש"י

מצטער.
הספוכה מלעגערטו (סוכה ב:), הבל בידי שמים.
אס זאטס פורעניט על אלס גזירת המל' הא (בתובות ז').
חזין מצניג פחים.
קור וחוס שפסמים שאלס נפשיס (שם) און:
אטס פחיס.
קור הטפח (ב"מ פ:).
און:
הננע וקוקר פח ומוקש דערן עקש,
כי צידו הדגנ מלי להסמר
הלנע (ושמים ב"ב קמז:).

רבינו חננאל

עכשיו נתקיימנה אומר להם שוטים מי שטרח בערב שבת וכו':
א"ר יהודה אמר רב י"ב שעות היו היום.
שלש ראשונות הקב"ה מתעסק בתורה.
שניות יושב דין כל העולם כיון שרואה שנתחייב כל העולם כליות עומד מכסא דין ויושב (בבבא) [על כסא] רחמים.
בתורה.
שניות יושב דין שלישית יושב וזן כל העולם מקרני ראמים ועד ביצי כנים.
(נמחק)
כמו חצי שורה) ואסיקנא מיום שחרב בהמ"ק אין שמחה לפני כסא הכבוד שנא' ויקרא ה' אלהים צבאות וגו' וכתוב החשיתי מעולם אחריש אתאפק וגו' אלא רביעיות מאי עבד מלמד תינוקות של בית רבן שנאמר את מי יורה דעה לוי יורה דעה למגדלי מחלב וכו'.
איבעית אימא שומע שירה מן החיות שנא' יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירו עמי:
א"ר לוי כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה מאכילין אותו גחלי רתמים שנאמר הקוטפים מלוח עלי שיח שורש רתמים לחמם פ"י הקוטפים ד"ת שניתנו בלחות ומתעסקין עלי שוחות שורש רתמים לחמם:
אמר ריש לקיש אין גיהנם לעולם הבא אלא הקב"ה מוציא חמה מנרותיה ומקדירה

ג:

ומניחין תפילין בראשיהן וציצית בבגדיהן וכו' עד ננתקה את מוסרותימו.
צירושלמי בפרק אין מעמידין דריש ננתקה את מוסרותימו זו מלות תפילין ונשליכה ממנו עבותימו זו מלות ציצית:
אין שחוק לפני הקב"ה.
והא דלמרינן בסוף הזהב (ב"מ דף נט:) אחיך ואמר נלחוני בני אינו אלא בדיחותא בעלמא:

שניות יושב ודן.
יש אומרים כי

לך תקנו נקדושת מוסף לומר ממקומו הוא יפן כי סתם מוסף בשניות זא ולא הוא יושב ודן ואנו מתפללין שיפנה מכסא דין לשנת כסא רחמים ואין נראה דלמאי דמסקינן בסמוך (לקמן ד:) ראשונה יושב ודן לא יתכן אלא ודאי מטעם של מפלה כך הוא:
אם אשבחך ירושלאם תשבח ימיני.
פשטיה דקרא כך אס אשכחך ירושלים שגשיר שיר ה' על אדמת נכר תשבח ימיני מלגנן בכנור מדצק לשוני לחכי אס ארנה לשורר צפה אס לא אוכרכי:

הקוטפים מלוח עלי שיח.

פשטיה דקרא מיירי בעינים האוכלין העשצים שנקראו מלוחים כמו אצותינו אכלו מלוחים אף אנו נאכל מלוחים בפרק האומר נקדושין (דף סו.) עלי שיח כלומר אלל האילנות ולא נצית:
הבדל בידי שמים חוץ מצנים פחים.
פ"י כל המאורעות הנאות על האדם מידי יוס יוס צדי שמים ואין אדם יכול להרחיק נפשו מהן חוץ מלנים פחים קור וחוס פחים כמו (מהללס יא) ימטר על רשעים פחים ולשון תלמוד יפח בלועך ניפק לקבליה פרק שני דסנהדרין (דף יח:) **שומר נפשו ירחק מהם**.
והא דלמרינן בפרק המקבל (ב"מ דף קז: ושם) והסיר ה' ממך כל חולי זו כנה אלמא צדי שמים היא י"ל דהכי קאמר שיתן לך מלנזשים שמוכל להליל מן הננע והא דלמרינן בויקרא דבה ^ט אנטונינוס הוה קא אזיל באורחא א"ל לרבי גלי עלי א"ל יהא רעוא דמישתמיז מן ננתא א"ל דא ללותא בתמיא (ב) ימר דאתחסי וננתא אזלא אמר ליה יהא רעוא דמישתמיז מן שרצא אמר ליה דא ודאי ללותא דכתיב ואין נסתר מחמתו ור' היה מתפלל שיכסה העת צעניס להיות לו כל אלמא לא היה צד אנטונינוס להליל מן החמה ויש לומר דהיינו ודאי לאדם שהולך אנה ואנה כאנטונינוס לא היה צידו להסתר מן החמה אלל ציושב צדימו יצנה לו צית הקין וחדר קרה והא דלמרינן ^ט הכל צדי שמים חוץ מיראת שמים התס מיירי צמה שנגזר עליו צשעת יצירה כגון ^ט גזר און חלש עני און עשיר חסס און טפס אלל דליק ורשע לא כי שני דרכים נתונים לפניו הטוב והרע:

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

דמשכא סקופס סמוו.
א[ואין תקופת תשרי נופלת עד לאחר החג:
יושב בשמים ישחק.
גבי ננתקה את מוסרותימו כתיב:
אלא שנעשו גרים גרורים.
מאיליהן מתגייירין ואין לא מקבלינן דמשום גדולתן דישאל קא עבדי דכתיב (ישעיה נד) מי גר אתך בעניותיך עליך יפול צעירותיך:
יושב ודן.
כרבי יוסי דלומר במסכת ר"ה [טו:] אדם נידון בכל יום דכתיב [מ"א ח] דבר יום ביומו:
יושב וזן.
קוצב להס מהיכן תודמן להס פרנסתן:
קרני ראמים.
היה גדולה:
ציזי כנים.
מינא הוא דמתקרי ציזי כנים ודקין הן והוא אינצא ^ט צלשון ארמית וצלע"ז לינטרי"ס:
על צירוסיו.
על עצירות שעושין צירותיו אינו משחק אלא אותו היום:
גמולי מחלב.
שמתו כשהן קטנים:
עסיקי.
כמו (איוב ט) המעתיק הרים לשון סילוק:
אלא שאינן.
צ' אלפים חסירין מריבותים:
יומם יאזו.
דן חזן ומלמד תורה:
וצליל שירו עמי.
וצלילה נוהג שירו (למעלה) עמי למטה שאף דוד לא היה נמננס אלא כשינת הסוס וכל הלילה מתעסק צשירות ומושצבות ובתורה דלמרינן צריש מס' צרכות (דף ג:)
(א) חוט של חסד.
נתן מינו צעיני הנציות:
הפוסק מדברי תורה.
מי שעוסק בתורה ופוסק על דברי שיחה בטלה:
מלות.
דצריס לחלוחיטס ועיקר.
ל"א הנכתב צלוחות:
הכל ציזי שמים.
מחשבות ומכאובות הנאים לאדם כולם על ידי גזירת שמים:
חוץ מלנים פחים.
לנים כנה.
פחים חולי הנא ע"י חוס כמו (שיר צ) עד שיפוט היום:

ויושב על כסא רחמים שלישיות ^ייושב וזן את כל העולם כולו מקרני ראמים עד ביצי כנים רביעיות יושב ומשחק עם לויחן שנאמר ^דלויחן זה יצרת לשחק בו אמר רב נחמן בר יצחק עם בריותיו משחק ועל בריותיו אינו משחק אלא אותו היום בלבד א"ל רב אחא לרב נחמן בר יצחק מיום שחרב בית המקדש אין שחוק להקב"ה ומגלן דליכא שחוק אילימא מרבתיב ^טויקרא ה' אלהים צבאות ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרחה וגו' דלמא ההוא יומא ותו לא אלא דכתיב ^טאם אשכחך ירושלם תשבח ימיני תרבק לשוני לחכי אם לא אוכרכי דלמא שכחה הוא דליכא אבל שחוק מיהא איכא אלא מהא ^יהחשיתי מעולם אחריש אתאפק וגו' ברביעיות מאי עביד יושב ומלמד תינוקות של בית רבן תורה שנאמר ^טאת מי יורה דעה ואת מי יבין שמועה גמולי מחלב עתיקי משדים למי יורה דעה ולמי יבין שמועה לגמולי מחלב ולעתיקי משדים ומעיקרא מאן הוה מיגמר להו איבעית אימא מיטטרוון ואיבעית אימא הא והא עביד ובליליא מאי עביד איבעית אימא מעין יממא ואיבעית אימא רוכב על כרוב קל שלו ושט בשמונה עשר אלף עולמות שנאמר ^ירכב אלהים רבותים אלפי שנאן אל תקרי שנאן אלא שאינן ואיבעית אימא יושב ושומע שירה מפי חיות שנאמר ^ייומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירו עמי ^טאמר רבי לוי כל הפוסק מדברי תורה ועוסק בדברי שיחה מאכילין לו גחלי רתמים שנאמר ^יהקוטפים מלוח עלי שיח ושורש רתמים לחמם ^טאמר ריש לקיש כל העוסק בתורה בלילה הקב"ה מושך עליו חוט של חסד ביום שנאמר יומם יצוה ה' חסדו ובלילה שירו עמי מה טעם יומם יצוה ה' חסדו משום דבליילה שירו עמי איכא דאמרי ^טאמר ר"ל יכל העוסק בתורה ^טבעולם הזה הדומה ללילה הקב"ה מושך עליו חוט של חסד בעולם הבא הדומה ליום שנאמר יומם יצוה ה' חסדו [וגו'] אמר רב יהודה אמר

שמואל מאי דכתיב ^יותעשה אדם כדגי הים כרמש לא מושל בו למא נמשלו בני אדם כדגי הים לומר לך מה דגים שבים כיון שעולין ליבשה מיד מתים אף בני אדם כיון שפורשין מדברי תורה ומן המצות מיד מתים דבר אחר מה דגים שבים כיון שקדרה עליהם חמה מיד מתים כיון שקדרה עליהם חמה מיד מתים אימא בעולם הזה ואיבעית אימא לעולם הבא איבעית אימא בעולם הזה כדר' חגינא ^טדא"ר חגינא הכל בידי שמים חוץ מצנים פחים שנאמר ^יצנים פחים בדרך עקש שומר נפשו ירחק מהם ואיבעית אימא לעולם הבא כדרשב"ל דאמר רבי שמעון בן לקיש ^טאין גיהנם לעתיד לבא אלא הקדוש ברוך הוא מוציא חמה מנרותיה ומקדיר רשעים נידונין בה וצדיקים מתרפאין בה רשעים נידונין בה

מסורת הש"ס

(א) סוכה כו., (ב) יצמות כד:
(ג) [לקמן ד: ד] שבת קז:
(ד) חגיגה יב:
(ו) [מגיגה טז:]
(ז) שם, (ח) [פסחים ב: ב"מ פג: ז:]
(ט) ב"מ קז: ב"ב קמד:
כמותו ל' ע"ש, (י) [מדרס ח: וע"ש בהר"ן], (יא) [מז' לט:],
(יב) [פס'א: דברי לחלוחים, (ט) פרשת מלואע טו:],
(יג) [צרכות לג:], (יד) [מדה טז:],

תורה אור השלם

- יושב בשמים ישחק אדני ילעג למו: תהלים ב ד
- למה קרשן גרים ולאמים יתנו ריק: יתצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד על יד ועל משיחו:
- תהלים ב א-ב ג. ננתקה את מוסרותימו וְשָׁלִיכָה מִמֶּנּוּ עֲבֹתָיומוּ:

- שם אביות וְלִבְכֹן לִוְיָתָן וְזֶה יִצְרָה לְשֹׁחַק הַתְּהִים קו יד ב:
- וְיִקְרָא אֲדֹנָי אֱלֹהִים צְבָאוֹת בַּיּוֹם הַהוּא לִבְכִי וּלְמִסְפַּד וּלְקִרְחָה וּלְחֹגֶר שָׁקִי: ישעיהו כב יב
- אם אֲשַׁכַּחךָ יִירָשְׁלָם תִּשְׂכַּח יְמִינִי תִרְבֵּק לְשׁוֹנִי לִחְבִּי אִם לֹא אֲוֹכְרִכִּי אִם לֹא אֶעֱלֶה אֶת יִירָשָׁלַם עַל רֹאשׁ שְׁמָחָהּ:

- תהלים קלו ה-ו
- וְהַחֲשִׁיתִי מִשְׁעָלֶם אֲחִירֶשׁ אֲתֹאפֵק בַּיּוֹלָדָה אֶפְרַח אֲשֶׁם וְאֶשְׁפָּא יִשְׁעִיהוּ כִּב יד
- אֶת מִי יוֹרֵה דָעָה וְאֶת מִי יִבִּין שְׁמוּעָה גְּמוּלִי מִתֹּקֵב עֲתִיקִי מִשְׁדִּים:
- ישעיהו כח ט
- רַכֵּב אֱלֹהִים רִבְתִּים אֶלְפִי שָׂנְאֵן אֲדֹנָי בָּם סִינִי בִקְדָשׁ: תהלים סח יח
- יִוָּמָם יִצְוֶה יְיָ חֲסִדוֹ וּבְלִילָה שִׁירוּ עַמִּי תִפְלָה לְאֵל תִּהְיֶי: תהלים מב ט
- הַקּוֹטְפִים מִלּוּחַ עֲלִי שִׁיחַ וְשׁוֹרֵשׁ רִתְמִים אִיּוֹב ל ד
- וְתַעֲשֶׂה אֲדָם כְּדָגִי וְהָם כְּרֶמֶשׂ לֹא מִשַּׁל בֹּה: בחקוק א יד
- צִיגִים פִּחִים בְּדֶרֶךְ עֶקֶשׁ שׁוֹמֵר נַפְשׁוֹ יִרְחָק מִקָּהּ: משלי כב ה

גליון הש"ס

גמ' ג' הראשנות הקב"ה יושב ועוסק בתורה.
עיין ליקוט פרשה יי משא דף קה ע"ג בסוף וישב העם:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה חוט ל"ל אחר ד"ה מלות:
(ב) תוס' ד"ה שומר וכו' בתמיה יתיר חד כסו וננתא אולא:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] רש"י ד"ה דמשכא טו.
כ"צ ע"י גטיון דף לא ע"ב
תוס' ד"ה נקדוס וכו' ודו"ק: